

EM 2015/44

Tillie Martinussen

21. oktober 2015

Kalaallit Nunaani kræftimik eqqugaasunut sungiusaqqittarfimmik pilersitsinissamut siunnerfilinnik iliuusissanik pilersaarusiornissaanik Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UPA2016-imi peqquneqarnissaanik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataatigiit)

(Siullermeernera)

Siunnersuuteqartumut qujavugut pingaaruteqarluinnartumik saqqummiussaqqarmat.

Kræfti nappaataavoq annilaarnartoq, tamangajattalu arlaatigut misigisaqapiluffigaarput.

Kræftit assigiiingtsut amerlaqisut assigiiingitsunik katsorsariaaseqarput, imaalitsiaannarlu paasisasaanatik, nappaallu iluatsittumik katsorsassappat siusittumik paasisariqarpoq.

Aalajangigassatut siunnersuutip inuiaqatigiitsinnut apeqquserpaa, peqqinnissaqarfippat ilumut naammalluartumik pikkoriffeqarnersoq napparsimasut siusinaartumik paasissagutsigik sunersut, tamannalu ilutigalugu qanoq iliuuseqapallassinnaanarluta? Taamatuttaaq apeqquserneqarsinnaalluarpoq innuttavut napparsimaleraangata neqeroorutigisartakkavut naammannersut.

World Health Organization-ip sungiusaqqittarnermut isumasiuutaa imaappoq, taannalu kræftimik katsorsaanermut siungiusaqqittarnermullu atorneqartarpoq:

”Inuit piginnaasaminnik innarlerneqarsimasut assigiiingitsutigut sungiusaqqinneqarsinnaapput, tamatumani anguniarneqartarpoq inuit ataasiakkaat timikkut, misigissutsisigut, eqqarsartariaatsikkut, tarnikkut aammalu isumaginninnikkut sapinngisaminik ajunnginnerpaamik inisseqqinnissaat, angusaminnillu aamma tigumminninnissaat. Sunigiusaqqittarnerup ingerlanerani inuit pisinnaasaminnik innarlerneqarsimasut sakkussaminnik tunineqartarput allanik isumalluuteqarunnaarnissaat namminerlu aalajangiissuseqalernissaat angutserlugu.”

Sungiusaqqittarnerup isumasiutaata aamma ilagivaa innuutaasut piginnaasaminnik innarlerneqaqqajaasut, taakkua ilanngullutik aamma sungiusarneqarsinnaammata.

Sungiusaqqittarnerup isumaa peqqinnissaqarfitsinni atuutilissappat, kræftimik nappaateqartunut, pingaaruteqassaaq innuttaasup peqqissarnerani peqataatinneqarnissaa, ataatsimut isiginninnissaq, innuttaasullu piginnaasaata atituumik isigalugu atatiinnarnissaa, innuttaasup inuunera avatangiisaalu aallaavigalugit, attaveqarfii qanigisaalu il.il.

Nappaatit inuunermik uloriarnartortitsisinnaasut akiornissaannut iliuusissat amerlanerusut siammassinnerusullu pisariaqartippavut, soorlulusooq aamma nuannivissagualuortoq neqeroorutinik allanik peqartuugutta, s.a. ajorunnaarsinnaanngitsut toqjartorfissaat, sungiusaqqittarfinnik arlalinnik il.il.

Demokratini immitsinnut aperivugut iliuusissanik sunik piareersimatitsinerluta ullumikkut? Ilisimasallit qanoq ittut amigaatigaavut ullumikkut tunniussinnaanngisavut iluatsissappata? Nunatsinni angalatilluta takusinnaasarparput, innuttaasunik neqeroorusiornermi ajunngivissunik misileraasoqattartooq, soorlu ilaatigut timimik sungiusaasartut atorlugit, oqaloqatiginnittarfiit, sungiusaaviit il.il.

Taamaattoq tuasartuarparput ilaqutariinnguit nappaatinik toqussutaasinnaasunik nalaattooraangamik; uummaliortut, qarasakkut aannaartoortut, kræftip nappaataannik allanilluunniit nalaatoortitsisut kingunerisaannillu sungiusaqqittariaqartut, aap, taamaalinerani naparsimasup sungiusaqqinneqarnissaa tamatigut iluatsinneq ajorpoq.

Tassunga tunngatillugu aamma apeqqut allarluinnaq takkuteriasaarpoq, tassaasoq Nunatta nakorsaqarnikkut atorfissaqartitsinera naliginnaanerummat immikkut ilisimasallit piginningsigut nunarsuatta sinnerani periarfissat taamaalilluta takunngitsoortarnerivut?

Nakorsat pilattaasartut, siusinnerusukkut naliginnaasumik pilattaasartuusimasut ullumikkut allatut ilinniarsimasarput, s.a. ilisimasatigut itinerusumik tunngaveqarluni, ilinniartitaanermilu kræftip piiarnissaannut imatut ilisimaqaratik.

Kræftit assigiinngitsut assigiinngitsunik katsorsariaaseqarnerat eqqarsaatigalugu inunnik immikkut ilinniarsimasunik pissarsiorsinnaanerpugut?

Illuatungaatigullu aamma nakorsat inuusunnerit iluatinnarlutik, allaallumi naammasserlaat aammalu sulii ilinniartut iluatinnarlutik, taakuummatami ilinniakkanik nutaanerpaanik ilisimasallit, ilisimasai atornerqarumassappata iluatinnartuupput.

Ataatsimut isigalugu pineqartoq sammissallugu pingaaruteqarluinnarpoq, uagullumi aamma pingaarluinnartutut isigaarput.

Tamanna tunngavigalugu nammagisimaarparput paasigatsigu, Naalakkersuisut suliap annertuup aallartereersimagaat, ilaatigut sungiusaqqittarnermi iluaallatsitsinermilu suliasat uloriarnartumik nappaatilinnut aallartereersimagaat.

Suliaasa inernissaat pissangalugit utaqqissaagut.

Oqaaserineqartut tunngavigalugit siunnersuutip itigartitassanngorlugu innersuupparput.